ÜGYKONTROLL

2008-02-14

A vaslobogó sorsa hogyan fordul jobbra?

A megoldáshoz bátorság, jövőbe tekintés, egyesség kell

A köztéri szobrok, emlékművek helyük, jellegük okán ki vannak téve az eltérő és szabad szemlélői értelmezésnek. A Rajk-féle emlékmű miattam a helyén is maradhat, de itt és így nem arra emlékeztet, amiről neki szólnia kell, hanem azokról és azon évekről mesél, akik, amikor ide és így állították, vagy eltüntették – véli Debreczeny Zoltán festőművész.

Index: – Ön hány éves volt '56-ban?

Debreczeny Zoltán: – Négy, de már részt vettem az eseményekben!

Index: – Mire emlékszik?

DZ: – A Rózsa utca sarkán álló ház belövést kapott, nekem meg felöltözve kellett aludni. Tankok álltak a gyógyszertári központ helyén lévő grundon, és gyertya égett az asztalon. Remegett a ház, amiben ma is lakom, és a család másik fele elindult Amerikába.

Index: – Nemrégiben jelent meg nálunk csak monogrammal aláírt, nevek, helyek nélkül megfogalmazott véleménye a Melocco-féle emlékműről.

DZ: – Az a levél nem az emlékműről, hanem egy fura bulvárvilágról és a „tévnyomatságról" szól. Levelem megírására az emlékművel kapcsolatos médiahullámzás sarkallt. Ott és akkor éppen annyira nem bocsátkoztam műelemzésbe és az emlékmű állításának politikai, jogi, szerzői jogi értékelésébe, mint itt és most sem. Megjegyzem, hogy tisztában vagyok az ilyen műtárgyak engedélyezésének, zsűrizésének, alkotásának, helykijelölésének folyamatával úgy de jure, mint de facto.

Index: – Az előzmények ismeretében azért legalább röviden alkosson véleményt!

DZ: – A köztéri szobrok, emlékművek helyük, jellegük okán ki vannak téve az eltérő és szabad szemlélői értelmezésnek. Remélem, rég' elmúltak azok az idők, amikor svájci helytartók kalapja vagy dicső nagy vezérek csizmája előtt kellett tisztelegni. Különböző jelképek, szimbólumok előtt lehet (és ízléstől függően illik is) tisztelegni, le- és térdre borulni, de remélem, soha nem lesz elvárt vagy kötelező rítus. A Rajk-féle emlékmű miattam a helyén is maradhat, de itt és így nem arra emlékeztet, amiről neki szólnia kell, hanem azokról és azon évekről mesél, akik, amikor ide és így állították, vagy eltüntették.

Index: – Mit jelent az, hogy mesél?

DZ: – Elmondja a Pomádé király jól ismert meséjét annak a csattanónak a híján, amikor a kisfiú felkiált, és felhívja az udvaroncok figyelmét a (kis)királyok alulöltözöttségére…

Index: – Rendben, ennyit az előzményekről, de hogyan tovább? Ön szerint mi történjen, hova kerüljön az emlékmű?

DZ: – Ez a műtárgy már nem szabadulhat a saját előéletétől. Róla és előtte mindenkinek az ő születésének körülményei, lábra állásának helye, első (bal)lépéseinek emléke fog eszébe jutni. Ugyanakkor része lett a város történetének, pénzbe is került. Így vagy úgy, beleépült a közgondolkozásába, ezért kidobni sem szabad.

Index: – A vaslobogó sorsa hogyan fordulhat jobbra?

DZ: – A magam részéről csak remélem, hogy létezik ilyen fordulat, viszont már azt is szerencsésnek találom, ha beáll az egyensúly és a békesség. Nem tartom alkalmas megoldásnak a költséges áthelyezést, az ügyhöz méltatlannak találom a megsemmisítést, de kerülném a vitát, a pereskedést, a médiapárbajt is.

Index: – Mi jöhetne még szóba?

DZ: – Olyan szokatlan megoldást javaslok, amihez bátorság, jövőbe tekintés, egyesség kell, ezért ma nem tartom lehetségesnek. A művet (a szerző beleegyezésével) 1956 darabra bontanám, a darabokat megszámoznám. Készítenék mellé egy azonosító és kísérő levelet a szerző (és mások…) aláírásával, ajánlásával. A darabokat 1956 forintért 19 560, 195 600, esetleg 1 956 000 forintért elárverezném. Az egyes darabok fotóját és az okleveleket feltenném a netre, hogy a lehető legtovább követhető legyen a darabok árfolyama, helye, sorsa. A befolyó összeget svájci frankban vagy

aranyban kamatozó letétbe tenném 2055-ig. Az akkor rendelkezésre álló pénzből a darabokat megpróbálnám újra összeszedni, és emlékművé reinkarnálni. Több, akkor élő, független(?) művésszel olyan formájú, méretű centenáriumi emlékművé rakatnám vissza-össze, ami akkor kijön belőle úgy méretben, mint formában és tartalomban.

Index: – Ha esetleg ez a megoldás valósulna meg, Ön mit tenne?

DZ: – Az egyes sorszámú darabra felajánlanék 1956 forintot, majd rábíznám Bálint unokámra, ha már úgyis ma van Bálint nap. A kettes sorszámúra felajánlanék 19 560 forintot és megajándékoznám vele … – őt. Ha kimondanám a nevet, tutira nem valósulna meg ez a Csipkerózsikás fantazmagória, így viszont még van remény.

szerk
veszprem@index.hu